

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 9ης Ιουλίου 2020 *

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – Έννοια του όρου “δικαστήριο” – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α’ – Έννοια του όρου “δραστηριότητα η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης” – Άρθρο 4, σημείο 7 – Έννοια του όρου “υπεύθυνος επεξεργασίας” – Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου ομόσπονδου κράτους ενός κράτους μέλους – Άρθρο 15 – Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων»

Στην υπόθεση C-272/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden, Γερμανία) με απόφαση της 27ης Μαρτίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την 1η Απριλίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

VQ

κατά

Land Hessen,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, L. S. Rossi (εισηγήτρια), J. Malenovský, F. Biltgen και N. Wahl, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο VQ, εκπροσωπούμενος από την A.-K. Pantaleon, genannt Stemberg, Rechtsanwältin,
- το Land Hessen, εκπροσωπούμενο από τον H.-G. Kamann, τον M. Braun και την L. Hesse, Rechtsanwälte,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και M. Hellmann, καθώς και από την A. Berg,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek, O. Serdula και J. Vlácil,
- η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Grünberg,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους H. Krämer, D. Nardi και F. Erlbacher,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία, αφενός, του άρθρου 4, σημείο 7, και του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1), και, αφετέρου, του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ VQ και Land Hessen (ομόσπονδου κράτους της Έσσης, Γερμανία) σχετικά με τη νομιμότητα της απορρίψεως από τον πρόεδρο του Hessischer Landtag (κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης) του αιτήματος πρόσβασης του ενδιαφερομένου στα αφορώντα τον ίδιο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν καταχωρισθεί από την Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου αυτού.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 95/46/ΕΚ

- 3 Η οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31), η οποία καταργήθηκε από τον κανονισμό 2016/679, περιελάμβανε το άρθρο 3, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», το οποίο προέβλεπε τα εξής:

«1. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται στην αυτοματοποιημένη, εν όλω ή εν μέρει, επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων που περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο.

2. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

- η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο δραστηριοτήτων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, όπως οι δραστηριότητες που προβλέπονται στις διατάξεις των τίτλων V και VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και, εν πάση περιπτώσει, στην επεξεργασία

δεδομένων που αφορά τη δημόσια ασφάλεια, την εθνική άμυνα, την ασφάλεια του κράτους (συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής ευημερίας του, εφόσον η επεξεργασία αυτή συνδέεται με θέματα ασφάλειας του κράτους) και τις δραστηριότητες του κράτους σε τομείς του ποινικού δικαίου,

- η οποία πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων.»

Ο κανονισμός 2016/679

- 4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 16 και 20 του κανονισμού 2016/679 έχουν ως εξής:

«(16) Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε ζητήματα προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ή την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με δραστηριότητες που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, όπως δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα κράτη μέλη όταν αυτά εκτελούν δραστηριότητες συναφείς με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης.

[...]

(20) Ενώ ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις δραστηριότητες των δικαστηρίων και άλλων δικαστικών αρχών, το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών θα μπορούσε να εξειδικεύει τις πράξεις και διαδικασίες επεξεργασίας σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δικαστήρια και άλλες δικαστικές αρχές. Η αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών δεν θα πρέπει να καλύπτει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν τα δικαστήρια ενεργούν υπό τη δικαιοδοτική τους ιδιότητα, προκειμένου να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία των δικαστικών λειτουργιών κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων, περιλαμβανομένης της λήψης αποφάσεων. Η εποπτεία των εν λόγω πράξεων επεξεργασίας δεδομένων θα πρέπει να μπορεί να ανατεθεί σε ειδικούς φορείς στο πλαίσιο του δικαστικού συστήματος του κράτους μέλους, το οποίο θα πρέπει ιδίως να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους κανόνες του παρόντος κανονισμού, να ευαισθητοποιεί μέλη [του δικαστικού σώματος] όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους βάσει του παρόντος κανονισμού και να επιλαμβάνεται καταγγελιών σε σχέση με τις εν λόγω διαδικασίες επεξεργασίας δεδομένων.»

- 5 Το άρθρο 2 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

- α) στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης,
- β) από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΕΕ,
- γ) από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας,

δ) από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια.

[...]»

6 Το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

[...]

7) “υπεύθυνος επεξεργασίας”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους,

[...]».

7 Το άρθρο 15 του ίδιου κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«1. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας επιβεβαίωση για το κατά πόσον ή όχι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν υφίστανται επεξεργασία και, εάν συμβαίνει τούτο, το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και στις ακόλουθες πληροφορίες:

[...]».

8 Το άρθρο 23 του κανονισμού 2016/679, που φέρει τον τίτλο «Περιορισμοί», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία των δεδομένων μπορεί να περιορίζει μέσω νομοθετικού μέτρου το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 και στο άρθρο 34, καθώς και στο άρθρο 5, εφόσον οι διατάξεις του αντιστοιχούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22, όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση:

α) της ασφάλειας του κράτους,

β) της εθνικής άμυνας,

γ) της δημόσιας ασφάλειας,

δ) της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένης της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψης αυτών,

- ε) άλλων σημαντικών στόχων γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους, ιδίως σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των νομισματικών, δημοσιονομικών και φορολογικών θεμάτων, της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής ασφάλισης,
- στ) της προστασίας της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των δικαστικών διαδικασιών,
- ζ) της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης και της δίωξης παραβάσεων δεοντολογίας σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα,
- η) της παρακολούθησης, της επιθεώρησης ή της κανονιστικής λειτουργίας που συνδέεται, έστω περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως ε) και ζ),
- θ) της προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων,
- ι) της εκτέλεσης αστικών αξιώσεων.»

Το γερμανικό δίκαιο

Η ομοσπονδιακή νομοθεσία

- 9 Το άρθρο 97 του Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Θεμελιώδους Νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας) προβλέπει τα εξής:

«(1) Οι δικαστές είναι ανεξάρτητοι και υπόκεινται μόνο στον νόμο.

(2) Οι δικαστές πλήρους απασχόλησης που έχουν διορισθεί οριστικά σε τακτική θέση δεν μπορούν να παυθούν, να απαλλαγούν οριστικά ή προσωρινά από τα καθήκοντά τους, να μετατεθούν σε άλλη θέση ή να συνταξιοδοτηθούν πριν από τη λήξη της θητείας τους και παρά τη θέλησή τους παρά μόνο με δικαστική απόφαση και μόνο για τους λόγους και τηρουμένου του τύπου που καθορίζονται στον νόμο. Η νομοθεσία μπορεί να καθορίσει τα όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση των ισόβιων δικαστών. Σε περίπτωση μεταβολής της οργανώσεως των δικαστηρίων ή των εδαφικών περιφερειών τους, οι δικαστές μπορούν να μετατεθούν σε άλλο δικαστήριο ή να απομακρυνθούν από τα καθήκοντά τους διατηρώντας όμως το σύνολο των αποδοχών τους.»

- 10 Το άρθρο 26 του Deutsches Richtergesetz (γερμανικού νόμου περί του υπηρεσιακού καθεστώτος των δικαστικών λειτουργών, στο εξής: DRiG) έχει ως εξής:

«(1) Ο δικαστής υπόκειται σε υπηρεσιακή εποπτεία μόνο στο μέτρο που τούτο δεν θίγει την ανεξαρτησία του.

(2) Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, η υπηρεσιακή εποπτεία περιλαμβάνει επίσης την εξουσία να επιπλήττει ο δικαστής λόγω πλημμελούς εκτέλεσης των καθηκόντων του και να καλείται να εκτελέσει δεόντως και αμελλητί τα καθήκοντά του.

(3) Εάν ο δικαστής υποστηρίζει ότι ένα μέτρο υπηρεσιακής εποπτείας θίγει την ανεξαρτησία του, κατόπιν αιτήσεως του δικαστή αυτού, αποφαινεται δικαστήριο σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.»

Η νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους της Έσσης

- 11 Το άρθρο 126 του Verfassung des Landes Hessen (Συντάγματος του ομόσπονδου κράτους της Έσσης) προβλέπει τα εξής:
- «(1) Η δικαστική εξουσία ασκείται αποκλειστικά από τα νομίμως συσταθέντα δικαστήρια.
- (2) Οι δικαστές είναι ανεξάρτητοι και υπόκεινται μόνο στον νόμο.»
- 12 Το άρθρο 127 του ως άνω Συντάγματος έχει ως εξής:
- «(1) Οι τακτικοί δικαστές πλήρους απασχόλησης είναι ισόβιοι.
- (2) Οι δικαστές καθίστανται ισόβιοι μόνον αν, κατόπιν προσωρινού διορισμού για δοκιμαστική περίοδο η διάρκεια της οποίας καθορίζεται από τον νόμο, παρέχουν, με βάση την προσωπικότητά τους και το δικαιοδοτικό έργο τους, τα εχέγγυα ότι θα ασκήσουν τα καθήκοντά τους υπό πνεύμα δημοκρατίας και κοινωνικής ευαισθησίας.
- (3) Την απόφαση περί προσωρινού διορισμού και περί διορισμού ως ισόβιου δικαστή λαμβάνουν από κοινού ο Υπουργός Δικαιοσύνης και μια επιτροπή επιλογής δικαστών.
- [...]»
- 13 Το άρθρο 2b του Hessisches Richergesetz (νόμου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης περί του υπηρεσιακού καθεστώτος των δικαστικών λειτουργιών, στο εξής: HRiG) ορίζει τα εξής:
- «Η αξιολόγηση της επάρκειας, των προσόντων και της επαγγελματικής απόδοσης των δικαστών ρυθμίζεται με κατευθυντήριες γραμμές του Υπουργείου Δικαιοσύνης.»
- 14 Το άρθρο 3 του HRiG ορίζει τα εξής:
- «Οι δικαστές διορίζονται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης.»
- 15 Το άρθρο 18 του Verwaltungsgerichtsordnung (κώδικα διοικητικής δικονομίας) έχει ως εξής:
- «Για την κάλυψη προσωρινής ανάγκης σε προσωπικό είναι δυνατόν να διορισθεί δικαστής ορισμένου χρόνου μόνιμος δημόσιος υπάλληλος ο οποίος έχει αποκτήσει ικανότητα άσκησης δικαστικών καθηκόντων, για διάρκεια δύο τουλάχιστον ετών και κατ' ανώτατο όριο για τη διάρκεια άσκησης των κύριων καθηκόντων του. Το άρθρο 15, παράγραφος 1, πρώτη και τρίτη περίοδος, καθώς και η παράγραφος 2 του DRiG εφαρμόζονται mutatis mutandis.»
- 16 Ο Hessisches Datenschutz- und Informationsfreiheitsgesetz (νόμος του ομόσπονδου κράτους της Έσσης για την προστασία των δεδομένων και την ελευθερία της πληροφόρησης), ο οποίος προσαρμόζει τη νομοθεσία του ομόσπονδου κράτους της Έσσης από πλευράς προστασίας των δεδομένων μεταξύ άλλων στον κανονισμό 2016/679, ορίζει στο άρθρο 30, παράγραφος 1, τα εξής:
- «Εξαιρουμένων των άρθρων 15 και 29, οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στο Κοινοβούλιο του ομόσπονδου κράτους της Έσσης μόνο στο μέτρο που αυτό ενεργεί σε διοικητικές υποθέσεις, ιδίως όταν πρόκειται για οικονομικές υποθέσεις του εν λόγω κοινοβουλίου, για τη διαχείριση του προσωπικού ή για την εφαρμογή νομοθετικών διατάξεων η εκτέλεση των οποίων ανατίθεται στον ή στην πρόεδρο του κοινοβουλίου αυτού. Εξάλλου, το ως άνω κοινοβούλιο θεσπίζει εσωτερικό κανονισμό περί προστασίας των δεδομένων, σύμφωνο προς το συνταγματικό του καθεστώς. [...]»

17 Το παράρτημα 2 του Geschäftsordnung des Hessischen Landtags (εσωτερικού κανονισμού του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης), της 16ης Δεκεμβρίου 1993, περιέχει τις κατευθυντήριες γραμμές του 1986 σχετικά με την επεξεργασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών στο πεδίο του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, στο άρθρο 13 των οποίων, που φέρει τον τίτλο «Προστασία ιδιωτικού απορρήτου», εκτίθενται τα ακόλουθα:

«(1) Στον βαθμό που απαιτείται για την προστασία προσωπικού, εμπορικού ή επιχειρηματικού απορρήτου, οι φάκελοι, τα λοιπά έγγραφα και οι συνεδριάσεις των επιτροπών πρέπει να τηρούνται μυστικοί. Τούτο ισχύει ιδίως για τις φορολογικές υποθέσεις και τις αναφορές. [...]

(2) Η μελέτη τέτοιων φακέλων ή εγγράφων επιτρέπεται μόνο στα μέλη της αρμόδιας επιτροπής. Το ίδιο ισχύει και για τη μελέτη των πρακτικών των συνεδριάσεων των επιτροπών όσον αφορά ζητήματα που απαιτούν εχεμύθεια, κατά την έννοια της παραγράφου 1. Η επιτροπή αποφασίζει για τη διανομή των πρακτικών.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Αφού υπέβαλε αναφορά στην Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, ο VQ ζήτησε από την επιτροπή αυτή, βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού 2016/679, να τού παρασχεθεί πρόσβαση στα αφορώντα τον ίδιο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είχαν καταχωριστεί από την επιτροπή αυτή στο πλαίσιο της εξετάσεως της αναφοράς του.

19 Ο πρόεδρος του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης αποφάσισε να απορρίψει το αίτημα αυτό, με το σκεπτικό ότι η διαδικασία αναφοράς συνιστά μέρος του κοινοβουλευτικού έργου και ότι το εν λόγω κοινοβούλιο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2016/679.

20 Στις 22 Μαρτίου 2013, ο VQ άσκησε ενώπιον του Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden, Γερμανία) προσφυγή κατά της απόφασης του προέδρου του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης με την οποία απορρίφθηκε το αίτημά του.

21 Το ως άνω δικαστήριο επισημαίνει ότι, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του άρθρου 13 των κατευθυντηρίων γραμμών του 1986 σχετικά με την επεξεργασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών στο πεδίο του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, το γερμανικό δίκαιο δεν παρέχει δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο αναφοράς όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.

22 Εντούτοις, διερωτάται, πρώτον, αν η Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δημόσια αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του κανονισμού 2016/679, και μπορεί, εν προκειμένω, να θεωρηθεί ως ο «υπεύθυνος επεξεργασίας» των προσωπικών δεδομένων του VQ. Στην περίπτωση αυτή, ο VQ θα ήταν σε θέση να επικαλεστεί δικαίωμα πρόσβασης εκ του άρθρου 15 του εν λόγω κανονισμού.

23 Πλην όμως ο κανονισμός 2016/679 δεν ορίζει την έννοια της «δημόσιας αρχής». Κατά το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden), στον ως άνω όρο θα μπορούσε να προσδοθεί λειτουργική ή θεσμική έννοια. Με βάση τη λειτουργική έννοια, «δημόσιες αρχές» αποτελούν όλοι οι δημόσιοι φορείς που εκπληρώνουν καθήκοντα δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένου επομένως του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης όταν εκπληρώνει τέτοια καθήκοντα. Με βάση τη θεσμική έννοια, η Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου αυτού αποτελεί αυτόνομο φορέα και ως εκ τούτου δημόσια αρχή από θεσμικής απόψεως. Η ως άνω Επιτροπή Αναφορών δεν μετέχει στη νομοθετική δραστηριότητα του εν λόγω κοινοβουλίου καθόσον, αφενός, η δραστηριότητά της δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα και, αφετέρου, δεν έχει ούτε δικαίωμα πρωτοβουλίας ούτε δικαίωμα θεσπίσεως κανονιστικών ρυθμίσεων, δεδομένου ότι η δράση της εξαρτάται πάντοτε από την αναφορά του πολίτη και από το περιεχόμενο της οικείας αιτήσεως.

- 24 Περαιτέρω, στον βαθμό που το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 2016/679 δεν αποκλείει τους φορείς ή τα θεσμικά όργανα που ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών ή νομοθετικών λειτουργιών, η διάταξη αυτή συνεπάγεται ότι πρέπει να γίνει δεκτή ευρεία ερμηνεία της έννοιας της διοικήσεως και, επομένως, της δημόσιας αρχής. Επομένως, όσον αφορά το δικαίωμα υποβολής αναφοράς, τίποτε δεν διαφοροποιεί την εν λόγω επιτροπή από οποιαδήποτε άλλη διοικητική αρχή του ομόσπονδου κράτους της Έσσης.
- 25 Ως εκ τούτου, το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) εκτιμά ότι η Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης αποτελεί «δημόσια αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του ως άνω κανονισμού και ότι κανένας λόγος δεν αποκλείει εν προκειμένω την άσκηση δικαιώματος πρόσβασης δυνάμει του άρθρου 15 του εν λόγω κανονισμού.
- 26 Εντούτοις, το εν λόγω διοικητικό πρωτοδικείο διερωτάται, δεύτερον, αν το ίδιο μπορεί να θεωρηθεί «δικαστήριο», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, υπό το πρίσμα των κριτηρίων που έχει αναπτύξει συναφώς το Δικαστήριο και ιδίως του κριτηρίου που αφορά την ανεξαρτησία του οικείου οργάνου.
- 27 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η περί ανεξαρτησίας απαίτηση περιλαμβάνει δύο πτυχές. Η πρώτη πτυχή, η οποία έχει εξωτερικό χαρακτήρα, σημαίνει ότι το εν λόγω όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, χωρίς να τελεί σε σχέση εξαρτήσεως προς οποιονδήποτε και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως, ούτως ώστε το όργανο αυτό να προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη κρίση των μελών του ως προς τις διαφορές που υποβάλλονται στην κρίση τους. Η δεύτερη πτυχή, η οποία έχει εσωτερικό χαρακτήρα, συμπίπτει με την έννοια της αμεροληψίας και συναρτάται προς την τήρηση ίσων αποστάσεων από τους διαδίκους και τα αντιμαχόμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Η πτυχή αυτή επιτάσσει την τήρηση αντικειμενικότητας και την απουσία οποιουδήποτε συμφέροντος όσον αφορά την έκβαση της διαφοράς, πέραν της αυστηρής εφαρμογής των κανόνων δικαίου.
- 28 Όσον αφορά την εξωτερική πτυχή της ανεξαρτησίας, η σύνδεση ενός δικαστηρίου με το Υπουργείο Δικαιοσύνης συνεπάγεται ότι το δικαστήριο αυτό δεν μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτοτέλεια. Εν προκειμένω, η οργάνωση των δικαστηρίων του ομόσπονδου κράτους της Έσσης καθορίζεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης του ομόσπονδου αυτού κράτους. Ειδικότερα, το Υπουργείο αυτό επιλέγει τα μέσα επικοινωνίας (τηλέφωνο, τηλεμοιοτυπία, διαδίκτυο και άλλα) και τον εξοπλισμό πληροφορικής, ειδικότερα τον «HessenPC», ο οποίος προορίζεται για τη διοίκηση, με έναν κεντρικό πάροχο, ήτοι τη Hessische Zentrale für Datenverarbeitung (Κεντρική υπηρεσία επεξεργασίας δεδομένων του ομόσπονδου κράτους της Έσσης), η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών του ομόσπονδου κράτους της Έσσης. Η ως άνω υπηρεσία συντηρεί επίσης όλον τον ως άνω εξοπλισμό, με συνέπεια η διοίκηση να έχει δυνατότητα πρόσβασης σε όλα τα δεδομένα των δικαστηρίων.
- 29 Ο κίνδυνος και μόνον ασκήσεως πολιτικής επιρροής επί των δικαστηρίων, ιδίως μέσω του εξοπλισμού ή του προσωπικού που διατίθεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, αρκεί για να δημιουργήσει κίνδυνο ανάμιξης στις αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών και να θίξει την ανεξαρτησία των εν λόγω δικαστηρίων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Προς τούτο, θα αρκούσε ακόμη και μια ενδεχόμενη πίεση για ταχεία διεκπεραίωση των υποθέσεων μέσω της τήρησης από το εν λόγω υπουργείο στατιστικών στοιχείων για τον φόρτο εργασίας.
- 30 Επιπλέον, τα δικαστήρια του ομόσπονδου κράτους της Έσσης δεν έχουν αυτοτέλεια όσον αφορά τον έλεγχο της προστασίας των δεδομένων, καθόσον η επεξεργασία δεδομένων, κατά το κύριο μέρος της, καθορίζεται, κατ' ουσίαν, από το Υπουργείο Δικαιοσύνης του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, χωρίς άσκηση του δικαστικού ελέγχου ο οποίος μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 20 του κανονισμού 2016/679.

- 31 Όσον αφορά την εσωτερική πτυχή της ανεξαρτησίας, το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) διευκρινίζει ότι το γερμανικό συνταγματικό δίκαιο δεν διασφαλίζει τη θεσμική ανεξαρτησία των δικαστηρίων.
- 32 Ειδικότερα, καταρχάς, όπως προκύπτει από τα άρθρα 2b και 3 του HRiG, ο διορισμός, η αξιολόγηση και η προαγωγή των δικαστών, περιλαμβανομένων εκείνων που συνθέτουν το αιτούν δικαστήριο, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργού Δικαιοσύνης του ομόσπονδου κράτους της Έσσης. Συνεπώς, ως προς τους δικαστές αυτούς ισχύουν οι διατάξεις του δημοσιούπαλληλικού δικαίου, με συνέπεια, μεταξύ άλλων, να απαιτείται απόφαση του εν λόγω υπουργού για τις επαγγελματικές μετακινήσεις των δικαστών στην αλλοδαπή, όπως αυτές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κατάρτισης Δικαστικών.
- 33 Έπειτα, κατά το άρθρο 18 του κώδικα διοικητικής δικονομίας, για την κάλυψη προσωρινής ανάγκης σε προσωπικό, είναι δυνατόν δημόσιος υπάλληλος να διορισθεί δικαστής ορισμένου χρόνου. Ένας τέτοιος δικαστής θα μπορούσε όμως να προέρχεται από δημόσια αρχή η οποία έχει, ενώπιόν του, την ιδιότητα του καθού σε ένδικη διαδικασία.
- 34 Επιπλέον, το Υπουργείο Δικαιοσύνης του ομόσπονδου κράτους της Έσσης καταχωρίζει τα επαγγελματικά στοιχεία όλων των δικαστών σε σύστημα διαχείρισης πληροφοριών ανθρωπίνων πόρων το οποίο ελέγχεται από την κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, με συνέπεια όλες οι διοικητικές αρχές του εν λόγω ομόσπονδου κράτους να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα αυτά, μολονότι ενδέχεται να έχουν την ιδιότητα του διαδίκου σε υπόθεση που άγεται ενώπιον των δικαστών αυτών.
- 35 Τέλος, το Υπουργείο Δικαιοσύνης αποφασίζει επίσης σχετικά με τον αριθμό των δικαστών και των θέσεων κάθε δικαστηρίου, σχετικά με το μη έχον τη δικαστική ιδιότητα προσωπικό το οποίο ανήκει στην πραγματικότητα στην εκτελεστική εξουσία, καθώς και σχετικά με τον εξοπλισμό πληροφορικής του κάθε δικαστηρίου.
- 36 Επομένως, τα δικαστήρια διαθέτουν λειτουργική μόνον ανεξαρτησία, καθόσον μόνον οι δικαστές είναι ανεξάρτητοι και υπόκεινται στον νόμο, σύμφωνα με το άρθρο 126 του Συντάγματος του ομόσπονδου κράτους της Έσσης. Εντούτοις, η λειτουργική αυτή ανεξαρτησία δεν αρκεί από μόνη της για να προστατεύσει τα δικαστήρια από κάθε εξωτερική επιρροή.
- 37 Το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) συνάγει εξ αυτού ότι πιθανότατα δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη ώστε να θεωρηθεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Εφαρμόζεται ο [κανονισμός 2016/679], εν προκειμένω το άρθρο [του] 15, [που φέρει τον τίτλο “Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων”], επί της αρμόδιας για την επεξεργασία αναφορών πολιτών επιτροπής του κοινοβουλίου ομόσπονδου κράτους ενός κράτους μέλους, εν προκειμένω επί της Επιτροπής Αναφορών του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, και πρέπει αυτή να θεωρηθεί συναφώς ως δημόσια αρχή, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του [κανονισμού 2016/679];
- 2) Συνιστά το αιτούν δικαστήριο ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του [Χάρτη];»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

- 39 Με τις παρατηρήσεις της, η Πολωνική Κυβέρνηση αμφισβητεί την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφανθεί, ιδίως επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, δεδομένου ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν ρυθμίζει την οργάνωση των δικαστηρίων των κρατών μελών και, κατά συνέπεια, το ζήτημα αυτό εμπίπτει αποκλειστικώς στο εθνικό δίκαιο.
- 40 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, είτε πρόκειται για τον κανονισμό 2016/679 είτε για το άρθρο 267 ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη.
- 41 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο είναι προδήλως αρμόδιο να αποφανθεί επί της αιτήσεως αυτής στο σύνολό της, δηλαδή τόσο επί του πρώτου όσο και επί του δευτέρου ερωτήματος [πρβλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψεις 74 και 75].

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 42 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) εκφράζει αμφιβολίες ως προς την ιδιότητά του ως «δικαστηρίου» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη. Με τον τρόπο αυτό ζητεί στην πραγματικότητα από το Δικαστήριο να εξετάσει το παραδεκτό της αιτήσεως του προδικαστικής αποφάσεως, δεδομένου ότι η ιδιότητα του «δικαστηρίου» κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 267 συνιστά προϋπόθεση του παραδεκτού αυτού και, κατά συνέπεια, προαπαιτούμενο για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της διατάξεως του δικαίου της Ένωσης την οποία αφορά το πρώτο ερώτημα.
- 43 Κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο είναι «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζήτημα που εμπίπτει αποκλειστικά στο δίκαιο της Ένωσης, και, ως εκ τούτου, προκειμένου να εκτιμήσει αν η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή, λαμβάνει υπόψη μια σειρά στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 44 Οι αμφιβολίες τις οποίες εξέφρασε το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) αφορούν τη δική του ανεξαρτησία έναντι της νομοθετικής ή της εκτελεστικής εξουσίας. Οι αμφιβολίες αυτές στηρίζονται στο ότι, πρώτον, οι δικαστές διορίζονται και προάγονται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, δεύτερον, η αξιολόγηση των δικαστών τελεί υπό τη διεύθυνση του Υπουργείου Δικαιοσύνης βάσει των ίδιων διατάξεων με εκείνες που ισχύουν για τους δημοσίους υπαλλήλους, τρίτον, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τα επαγγελματικά στοιχεία των δικαστών τελούν υπό τη διαχείριση του υπουργείου αυτού, το οποίο έχει επομένως πρόσβαση στα ως άνω δεδομένα, τέταρτον, για την κάλυψη προσωρινής ανάγκης σε προσωπικό είναι δυνατόν δημόσιοι υπάλληλοι να διορισθούν δικαστές ορισμένου χρόνου, και, πέμπτον, το εν λόγω υπουργείο αποφασίζει για την εξωτερική και εσωτερική οργάνωση των δικαστηρίων, καθορίζει την κατανομή προσωπικού, τα μέσα επικοινωνίας και τον εξοπλισμό πληροφορικής των δικαστηρίων και επίσης αποφασίζει για τις επαγγελματικές μετακινήσεις των δικαστών στην αλλοδαπή.
- 45 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η ανεξαρτησία των δικαστών των κρατών μελών έχει, για διάφορους λόγους, θεμελιώδη σημασία για την έννομη τάξη της Ένωσης. Καταρχάς, αποτελεί έκφανση της αρχής του κράτους δικαίου, η οποία συγκαταλέγεται μεταξύ των αξιών στις οποίες, κατά το άρθρο 2 ΣΕΕ, βασίζεται η Ένωση και οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη, καθώς και του άρθρου 19 ΣΕΕ, το

οποίο συγκεκριμενοποιεί την αξία αυτή και αναθέτει το καθήκον ασκήσεως του δικαστικού ελέγχου εντός της ως άνω έννομης τάξης επίσης στα εθνικά δικαστήρια (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 32). Έπειτα, η εν λόγω ανεξαρτησία αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για να διασφαλίζεται στους πολίτες, εντός του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το προβλεπόμενο στο άρθρο 47 του Χάρτη θεμελιώδες δικαίωμα σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστή, το οποίο είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας του συνόλου των δικαιωμάτων των οποίων απολαύουν οι πολίτες βάσει του δικαίου της Ένωσης (πρβλ. ιδίως απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, *Réexamen Simpson κατά Συμβουλίου και HG κατά Επιτροπής*, C-542/18 RX-II και C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, σκέψεις 70 και 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Τέλος, η εν λόγω ανεξαρτησία είναι ουσιώδους σημασίας για την ορθή λειτουργία του συστήματος δικαστικής συνεργασίας το οποίο συνιστά ο μηχανισμός προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, καθόσον ο μηχανισμός αυτός δύναται να ενεργοποιηθεί μόνο από επιφορτισμένο με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης όργανο το οποίο ανταποκρίνεται, μεταξύ άλλων, στο προαναφερθέν κριτήριο της ανεξαρτησίας (βλ., ιδίως, απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 46 Κατά συνέπεια, προκειμένου να ελεγχθεί το παραδεκτό αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, το κριτήριο της ανεξαρτησίας το οποίο πρέπει να πληροί το αιτούν όργανο προκειμένου να μπορεί να θεωρηθεί «δικαστήριο», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, μπορεί να εκτιμηθεί μόνον υπό το πρίσμα της διατάξεως αυτής.
- 47 Επομένως, όπως υπογραμμίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εν προκειμένω, η εκτίμηση αυτή πρέπει να αφορά την ανεξαρτησία αποκλειστικώς του *Verwaltungsgericht Wiesbaden* (διοικητικού πρωτοδικείου Wiesbaden) στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, η οποία έχει ως αντικείμενο, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 22 έως 25 της παρούσας αποφάσεως, την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, ήτοι του κανονισμού 2016/679.
- 48 Συναφώς, ορισμένα στοιχεία τα οποία επισήμανε το εν λόγω διοικητικό πρωτοδικείο προδήλως στερούνται σημασίας για την εκτίμηση αυτή.
- 49 Τούτο ισχύει, πρώτον, για τους κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες διορισμού των δικαστών ορισμένου χρόνου, δεδομένου ότι τέτοιοι δικαστές δεν αποτελούν μέρος του δικαστικού σχηματισμού ο οποίος συνίσταται, εν προκειμένω, αποκλειστικώς από τον πρόεδρο του *Verwaltungsgericht Wiesbaden* (διοικητικού πρωτοδικείου Wiesbaden).
- 50 Όσον αφορά, δεύτερον, τον ρόλο του Υπουργείου Δικαιοσύνης του ομόσπονδου κράτους της Έσσης στη διαχείριση των επαγγελματικών μετακινήσεων των δικαστών ή στην οργάνωση των δικαστηρίων, στον καθορισμό του μεγέθους του προσωπικού, στη διαχείριση των μέσων επικοινωνίας και του εξοπλισμού πληροφορικής καθώς και στη διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αρκεί η επισήμανση ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν περιέχει καμία πληροφορία από την οποία να μπορεί να γίνει αντιληπτό κατά πόσον τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να θέσουν εν αμφιβόλω, στην υπόθεση της κύριας δίκης, την ανεξαρτησία του *Verwaltungsgericht Wiesbaden* (διοικητικού πρωτοδικείου Wiesbaden).
- 51 Επομένως, κατ' ουσίαν, μένει να εξεταστεί η επιρροή την οποία η νομοθετική ή η εκτελεστική εξουσία θα μπορούσαν να ασκήσουν στους δικαστές που απαρτίζουν το εν λόγω διοικητικό πρωτοδικείο εξαιτίας της ανάμιξης τους στον διορισμό, στην προαγωγή και στην αξιολόγηση των δικαστών αυτών.
- 52 Κατά πάγια νομολογία, οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των οποίων πρέπει να απολαύουν τα δικαστήρια των κρατών μελών απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως ή παύσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη θωράκιση του εν

λόγω οργάνου έναντι εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιμαχομένων συμφερόντων (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 53 Συναφώς, η Γερμανική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι, εν προκειμένω, οι δικαστικοί λειτουργοί απολαύουν αυτοτέλειας στο πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης, η οποία διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, με την εγγύηση της ισοβιότητας την οποία προβλέπει το άρθρο 97 του Θεμελιώδους Νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας της Γερμανίας, με τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του δικαστικού σώματος όσον αφορά τη δικαστική προστασία των δικαστικών λειτουργών, καθώς και με τη διαδικασία διορισμού, στην οποία η Επιτροπή Επιλογής Δικαστών διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο. Η επιτροπή αυτή, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 127 του Συντάγματος του ομόσπονδου κράτους της Έσσης, αποτελείται από επτά μέλη που διορίζονται από το κοινοβούλιο του ομόσπονδου αυτού κράτους, από πέντε μέλη προερχόμενα από το δικαστικό σώμα και, εκ περιτροπής με ετήσια εναλλαγή, από τον πρόεδρο ενός από τους δύο δικηγορικούς συλλόγους του εν λόγω ομόσπονδου κράτους. Τα μέλη που ορίζονται από το εν λόγω κοινοβούλιο κατ' αναλογία προς τη σύνθεσή του έχουν σκοπό να διασφαλίσουν τη δημοκρατική νομιμοποίηση της εν λόγω επιτροπής.
- 54 Όσον αφορά τις συνθήκες διορισμού του δικαστή ο οποίος συγκροτεί το αιτούν δικαστήριο, υπενθυμίζεται εξ αρχής ότι το γεγονός και μόνον ότι η νομοθετική ή η εκτελεστική εξουσία παρεμβαίνουν στη διαδικασία διορισμού δικαστή δεν δύναται να δημιουργήσει εξάρτηση του δικαστή αυτού έναντι των ως άνω εξουσιών ούτε να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία του, εφόσον, κατόπιν του διορισμού του, ο ενδιαφερόμενος δεν υπόκειται σε καμία πίεση και δεν δέχεται εντολές κατά την άσκηση των καθηκόντων του [πρβλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 133 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 55 Το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) φαίνεται όμως να διερωτάται επίσης κατά πόσον η σύνθεση της Επιτροπής Επιλογής Δικαστών συμβιβάζεται με την αρχή της ανεξαρτησίας, δεδομένης της αριθμητικής υπεροχής των μελών που επιλέγονται από τη νομοθετική εξουσία.
- 56 Εντούτοις, το γεγονός αυτό δεν μπορεί, από μόνο του, να προκαλέσει αμφιβολίες για την ανεξαρτησία του αιτούντος δικαστηρίου. Ειδικότερα, η ανεξαρτησία ενός εθνικού δικαστηρίου πρέπει να εκτιμάται, ακόμη και από πλευράς των συνθηκών υπό τις οποίες λαμβάνει χώρα ο διορισμός των μελών του, με γνώμονα το σύνολο των κρίσιμων παραγόντων.
- 57 Συναφώς, όμως, υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά την περίπτωση κατά την οποία εθνικό δικαστήριο έχει υποβάλει στο Δικαστήριο σειρά στοιχείων τα οποία, κατ' αυτό, δύναται να δημιουργήσουν αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία επιτροπής που μετέχει στον διορισμό δικαστών, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, ακόμη και αν το ένα ή το άλλο από τα στοιχεία που επισημάνθηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο από το εθνικό δικαστήριο δεν είναι επικριτέο αφ' εαυτού και εμπίπτει, στην περίπτωση αυτή, στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και στις εκ μέρους τους επιλογές, ο συνδυασμός των εν λόγω στοιχείων, συσχετιζόμενος και με τις περιστάσεις υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι επιλογές αυτές, μπορεί, αντιθέτως, να προκαλέσει αμφιβολίες για την ανεξαρτησία οργάνου το οποίο καλείται να μετάσχει στη διαδικασία διορισμού δικαστών, παρότι, σε περίπτωση κατά την οποία τα εν λόγω στοιχεία εξετάζονται το καθένα χωριστά, δεν συνάγεται κατ' ανάγκη το ίδιο συμπέρασμα [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 142].
- 58 Εν προκειμένω, δεν μπορεί να συναχθεί έλλειψη ανεξαρτησίας μιας επιτροπής όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη εξαιτίας της υπάρξεως του μοναδικού στοιχείου που μνημονεύεται στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως.

- 59 Όσον αφορά τις συνθήκες αξιολόγησης και προαγωγής των δικαστών, τις οποίες επίσης θέτει υπό αμφισβήτηση το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden), αρκεί η διαπίστωση ότι η ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία δεν περιέχει στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι ο τρόπος με τον οποίο η εκτελεστική εξουσία ασκεί τις σχετικές αρμοδιότητές της μπορεί να δημιουργήσει εύλογες αμφιβολίες, ιδίως στους πολίτες, ως προς τη θωράκιση του οικείου δικαστή έναντι εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιμαχομένων ενώπιόν του συμφερόντων.
- 60 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, τα στοιχεία τα οποία προέβαλε το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) προς στήριξη των αμφιβολιών που εκφράζει σχετικά με την ανεξαρτησία του δεν αρκούν αφ' εαυτών για να διαπιστωθεί ότι οι αμφιβολίες αυτές είναι βάσιμες και ότι το εν λόγω διοικητικό πρωτοδικείο δεν είναι ανεξάρτητο, παρά το σύνολο των λοιπών κανόνων τους οποίους προβλέπει η έννομη τάξη στην οποία αυτό υπάγεται και οι οποίοι αποσκοπούν στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, ιδίως, οι κανόνες που μνημονεύονται στη σκέψη 53 της παρούσας αποφάσεως.
- 61 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικό πρωτοδικείο Wiesbaden) πρέπει, εν προκειμένω, να θεωρηθεί «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Συνεπώς, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.
- 62 Πρέπει να διευκρινιστεί ότι το συμπέρασμα αυτό δεν ασκεί επιρροή στην εξέταση του παραδεκτού του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, το οποίο, αυτό καθαυτό, είναι απαράδεκτο. Ειδικότερα, δεδομένου ότι το ερώτημα αυτό αφορά την ερμηνεία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το οποίο δεν είναι κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, η ζητούμενη με το εν λόγω ερώτημα ερμηνεία δεν ανταποκρίνεται σε αντικειμενική ανάγκη για την απόφαση την οποία πρόκειται να εκδώσει το αιτούν δικαστήριο (πρβλ. διάταξη της 25ης Μαΐου 1998, Nour, C-361/97, EU:C:1998:250, σκέψη 15 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Επί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 63 Με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το άρθρο 4, σημείο 7, του κανονισμού 2016/679 έχει την έννοια ότι η Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου ομόσπονδου κράτους ενός κράτους μέλους πρέπει να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος επεξεργασίας», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, με αποτέλεσμα η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται από μια τέτοια επιτροπή να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού, ιδίως του άρθρου του 15.
- 64 Ενόψει της απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι το εν λόγω άρθρο 4, σημείο 7, ορίζει τον «υπεύθυνο επεξεργασίας» ως το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τη δημόσια αρχή, την υπηρεσία ή άλλο φορέα που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας.
- 65 Επομένως, ο ορισμός της έννοιας του «υπεύθυνου επεξεργασίας» ο οποίος περιλαμβάνεται στον κανονισμό 2016/679 δεν περιορίζεται στις δημόσιες αρχές, αλλά, όπως τονίζει η Τσεχική Κυβέρνηση, είναι αρκούντως ευρύς ώστε να περιλαμβάνει κάθε φορέα ο οποίος, μόνος ή από κοινού με άλλους, καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας.
- 66 Όσον αφορά, δεύτερον, τις παρατηρήσεις του ομόσπονδου κράτους της Έσσης κατά τις οποίες οι δραστηριότητες μιας κοινοβουλευτικής επιτροπής δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαιού της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 2016/679, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει, με άλλη αφορμή, διευκρινίσει, υπό το πρίσμα του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 95/46, ότι, δεδομένου ότι η οδηγία αυτή στηριζόταν στο άρθρο 100 Α της Συνθήκης ΕΚ (που κατέστη, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 95 ΕΚ), η επίκληση αυτής της νομικής βάσεως δεν

- προϋποθέτει την ύπαρξη ουσιαστικής σχέσεως με την ελεύθερη κυκλοφορία μεταξύ κρατών μελών σε καθεμία από τις καταστάσεις τις οποίες αφορά η στηριζόμενη σε μια τέτοια νομική βάση πράξη και ότι η έκφραση «δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου [της Ένωσης]» δεν πρέπει να ερμηνευθεί ως έχουσα τέτοιο περιεχόμενο ώστε να είναι αναγκαίο να ελέγχεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση αν η επίμαχη ειδική δραστηριότητα επηρεάζει ευθέως την ελεύθερη κυκλοφορία μεταξύ κρατών μελών (απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, σκέψεις 40 και 42).
- 67 Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο όσον αφορά τον κανονισμό 2016/679, ο οποίος στηρίζεται στο άρθρο 16 ΣΛΕΕ, κατά το οποίο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεσπίζουν τους κανόνες σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων, από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και του οποίου το άρθρο 2, παράγραφος 2, αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 95/46.
- 68 Τρίτον, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ως άνω κανονισμού, δεδομένου ότι αποτελεί εξαίρεση από τον εκτιθέμενο στο άρθρο 2, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού ευρύτατο ορισμό του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, πρέπει να ερμηνεύεται στενά.
- 69 Βεβαίως, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει, κατ' ουσίαν, ότι οι δραστηριότητες που μνημονεύονται ως παραδείγματα στο άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 95/46 (ήτοι οι δραστηριότητες που προβλέπονται στους τίτλους V και VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και η επεξεργασία δεδομένων που αφορά τη δημόσια ασφάλεια, την εθνική άμυνα, την ασφάλεια του κράτους και τις δραστηριότητες σε τομείς του ποινικού δικαίου), είναι, σε όλες τις περιπτώσεις, δραστηριότητες που ασκούνται από τα κράτη ή από τις κρατικές αρχές και ότι οι δραστηριότητες αυτές αποσκοπούν να ορίσουν το εύρος της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή εξαιρέσεως, οπότε η εν λόγω εξαίρεση εφαρμόζεται μόνο στις δραστηριότητες οι οποίες μνημονεύονται ρητώς στη διάταξη αυτή ή μπορούν να υπαχθούν στην ίδια κατηγορία (*eiusdem generis*) (απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, σκέψεις 43 και 44).
- 70 Πάντως, το γεγονός ότι μια δραστηριότητα ασκείται από το κράτος ή από δημόσια αρχή δεν αρκεί ώστε να έχει η εξαίρεση αυτή αυτομάτως εφαρμογή σε μια τέτοια δραστηριότητα. Πράγματι, είναι αναγκαίο η δραστηριότητα αυτή να περιλαμβάνεται μεταξύ των ρητώς μνημονευομένων από την εν λόγω διάταξη δραστηριοτήτων ή να μπορεί να υπαχθεί στην ίδια κατηγορία με αυτές.
- 71 Μολονότι οι δραστηριότητες της Επιτροπής Αναφορών του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης έχουν αναμφίβολα δημόσιο χαρακτήρα και ασκούνται από το εν λόγω ομόσπονδο κράτος, δεδομένου ότι η επιτροπή αυτή συμβάλλει έμμεσα στην κοινοβουλευτική δραστηριότητα, εντούτοις, πέραν του ότι οι δραστηριότητες αυτές είναι τόσο πολιτικής όσο και διοικητικής φύσεως, ουδόλως προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο ότι οι εν λόγω δραστηριότητες αντιστοιχούν, εν προκειμένω, στις δραστηριότητες που μνημονεύονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία β' και δ', του κανονισμού 2016/679 ή ότι μπορούν να υπαχθούν στην ίδια κατηγορία με αυτές.
- 72 Τέλος, τέταρτον, καμία εξαίρεση δεν προβλέπεται στον κανονισμό 2016/679, ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 20 και στο άρθρο 23, όσον αφορά τις κοινοβουλευτικές δραστηριότητες.
- 73 Κατά συνέπεια, στο μέτρο που η Επιτροπή Αναφορών του κοινοβουλίου του ομόσπονδου κράτους της Έσσης καθορίζει, μόνη ή από κοινού με άλλους, τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας, η επιτροπή αυτή πρέπει να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος επεξεργασίας», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του κανονισμού 2016/679, και, κατά συνέπεια, το άρθρο 15 του κανονισμού αυτού έχει εν προκειμένω εφαρμογή.

- 74 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το άρθρο 4, σημείο 7, του κανονισμού 2016/679 έχει την έννοια ότι, στο μέτρο που επιτροπή αναφορών του κοινοβουλίου ομόσπονδου κράτους ενός κράτους μέλους καθορίζει, μόνη ή από κοινού με άλλους, τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας, η επιτροπή αυτή πρέπει να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος επεξεργασίας» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, με αποτέλεσμα η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται από μια τέτοια επιτροπή να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού, ιδίως του άρθρου του 15.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 75 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 4, σημείο 7, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), έχει την έννοια ότι, στο μέτρο που επιτροπή αναφορών του κοινοβουλίου ομόσπονδου κράτους ενός κράτους μέλους καθορίζει, μόνη ή από κοινού με άλλους, τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας, η επιτροπή αυτή πρέπει να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος επεξεργασίας» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, με αποτέλεσμα η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται από μια τέτοια επιτροπή να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού, ιδίως του άρθρου του 15.

(υπογραφές)